

zanimivimi muzealijami. Iz reprodukcij slovenskih dokumentov in knjig je bil narejen zelo selektiven izbor; na ogled je bilo manj kot polovica poslanih materialov. Pri postavitvi razstave v Moskvi so sodelovali tudi Rusko društvo zgodovinarjev – arhi vistov, Državni zgodovinski muzej, Vseruska državna biblioteka tuje literature M. I. Rudomina, Muzej arhitekture A. V. Šuseva in v Rusiji delujoče Društvo dr. France Prešeren, ki je priskrbelo dva kipa Žige Herbersteina. Glavna avtorica postavitve je bila Svetlana R. Dolgova. Razstava je imela velik odmev v ruskem časopisju in elektronskih medijih, malo manj pa med ljudmi – ogledalo si jo je okoli 700 ljudi.

Pripravo kataloga, ljubljanske postavitve razstave in materialov za Moskvo je finančno v celoti pokrila Arhiv RS, ki se napaja iz proračuna ministrstva za kulturo.

Ker se tole besedilo končuje (čas je že, kajne), naj se zahvalim vsem avtorjem kataloga in razstave, oblikovalcu, prevajalcema, fotografom, posodnikom arhivskega gradiva in knjig, ki sem jih našel že zgoraj, sodelavcem iz Arhiva RS in Narodni galeriji, ki nam je brezplačno odstopila prostore (računala je samo režijske stroške). Hvala tudi vodstvu arhiva, ki je tvegalo in mi omogočilo sodelovanje pri projektu.

Ko sta se Žiga Herberstein in Leonard Nugarolis s spremstvom aprila 1526 bližala Moskvi, so ju tik pred mestom slovesno sprejeli. Glasnik velikega kneza je najprej povprašal po zdravju cesarja Karla V. in njegovega brata nadvojvode Ferdinanda I. Nato je drugi glasnik izrekel dobrodošlico grofu Nugarolisu, tretji pa Herbersteinu. Poslanika se je navadno vprašalo, ali je dobro jezdil, zato sta po njihovi šegi odgovorila: "Bog daj zdravje velikemu knezu. Hvala Bogu in dobroti velikega kneza, ježa je bila prijetna." Prijetna je bila tudi ježa z Žigo Herbersteinom med Ljubljano in Moskvo; med njo smo srečali ugledne diplomate in razdražene kmete, različne vere, mentalitete, materialne kulture in vladarske sisteme živahnega 16. stoletja.

Andrej Nared

Razstave Zgodovinskega arhiva Ljubljane

Ko smo leta 1998 v arhivu dobili primeren računalnik s skenerjem in barvnim tiskalnikom, smo arhivsko gradivo lahko začeli reproducirati v privlačnih kopijah, primernih za razstavo. Zato se je kmalu rodila ideja, da bi razstave v avli arhiva pogosteje menjali in vsaj dvakrat na leto pripravili manjše poljudne razstave, ki bi obiskovalce opozarjale na bogato gradivo, ki ga hranimo. Odločili smo se za razstave, povezane z različnimi obletnicami, in za predstavitev vizualno zanimivega gradiva, ki ga hranimo v našem arhivu. Ta tri osnovna načela smo torej upoštevali pri izbiri tem. Odločili smo se, da otvoritev razstav ne bo, kajti po-

goste otvoritve prinesejo arhivu finančne obremenitve in kar veliko organizacijskega dela za arhiviste, to pa vzame preveč časa. Kljub tej pomanjkljivosti male razstave pritegnejo kar veliko zanimanja. Na vsaki razstavi je na ogled približno 40 dokumentov in kar v arhivu narejen manjši katalog, ki da vsem obiskovalcem hitro in osnovno informacijo o dokumentih in času, v katerem so nastali. Te razstave so za arhiv res minimalni strošek, obiskovalcem pa preprosto in zanimivo predstavijo gradivo. V dobrih dveh letih je Zgodovinski arhiv Ljubljane pripravil šest manjših razstav v avli arhiva.

Prva iz serije razstav v avli arhiva, narejena ob pomoči skeniranih dokumentov, je bila postavljena avgusta 1998. Razstava Cirkus v Ljubljani do prve svetovne vojne, ki sta jo pripravili Nataša Budna Kodrič in Barbara Pešak Mikec, je pritegnila z lepimi dopisi, plakati in brošurami. Poleg stalnih obiskovalcev je pritegnila tudi naključne mimoideče in turiste. Zanimanje za razstavo je bilo tolikšno, da sta avtorici temo razširili in se lotili temeljitejše obdelave gradiva. Pripravili sta članek za Kroniko in v njem obdelali razvoj cirkusa v Ljubljani do prve svetovne vojne. Tako sta nam približali manj znano in redkeje obravnavano temo.

Okrobra 1998 je sledila razstava, ki je bila povezana z okroglo obletnico nastanka Države Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tokrat veliko vizualno lepih doku-

mentov nismo odkrili, pa vendar je prav prijetna razstava odkrila, da se v arhivu najdejo dokumenti o skoraj vsaki temi. Razstavo Država Slovencev, Hrvatov in Srbov v gradivu Zgodovinskega arhiva Ljubljana je pripravil Dušan Bahun, postavljena pa je bila do februarja 1999.

Naslednja razstava Ljubljanski hoteli v preteklosti, ki sta jo pripravili Nataša Budna Kodrič in Barbara Pešak Mikec poleti 1999, je pokazala, da tudi o tej temi v arhivu hranimo veliko dokumentov. Zanimiva in ne dovolj raziskana tema bi zahtevala temeljito obdelavo. Pokazala se je potreba po obsežni razstavi in katalogu, ki bi izčrpno predstavila razvoj številnih hotelov v Ljubljani. Ker pa večja razstava s primernim katalogom potegne za seboj tudi večje stroške, ti pa niso bili načrtovani, smo se morali zadovoljiti z manjšo postavitvijo in drobnim katalogom, gradivo pa še čaka na primernejšo in temeljitejšo predstavitev.

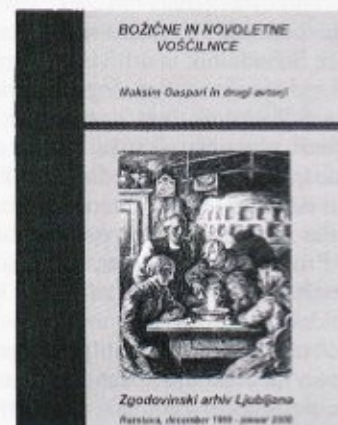
Decembra 1999 smo primerno času pripravili razstavo Božične in novoletne voščilnice. Avtor Jože Suhadolnik je predstavil predvsem Gasparijeve voščilnice, kajti prav teh v arhivu največ hranimo. Stare voščilnice in okrašena jelka so prijetno popestrile prihod zadnjega leta v starem tisočletju.

Tej je spomladi 2000 sledila razstava Velikonočne voščilnice v gradivu Zgodovinskega arhiva Ljubljane. Razstava, ki sem jo pripravila, je pokazala kar nekaj res lepih avtorskih voščilnic z začetka 20. stoletja. Naj

omenim Ivana Vavpotiča, Sašo Šantla in Franja Kopača, morda najbolj prisrčni pa sta duhoviti voščilnici Hinka Smrekarja.

Poleti 2000 je bila otvoritev razstave Arhitekturni in zgodovinski oris Mestnega trga z okolico. Gre za večjo predstavitev z obsežnim katalogom postavljeno v atriju Magistrata. O njej pa si lahko preberete na drugem mestu.

Zadnja razstava je bila postavljena 3. decembra 2000 ob 200. obletnici rojstva pesnika Franceta Prešerna. Ob jubilejnim letu smo spet pokazali že temeljito obdelano gradivo, ki ga hranimo v našem arhivu. Gradivo je predstavljeno v knjigi Janeza Kosa Glejtega, to je naš Prešeren! Čeprav je gradivo v strokovni javnosti že dobro znano, je ob letošnjem jubilejnim letu pritegnila mnoge obiskovalce. Avtorica razstave Ljiljana Šuštar je izbrala fotografije, razglednice in načrte, ki bogato predstavijo probleme in spore pri postavljanju Prešernovega spomenika v Ljubljani.

Zapišem lahko, da male razstave v avli Zgodovinskega arhiva Ljubljane kljub skromnosti pritegnejo obiskovalce z dobro skeniranimi posnetki in skrbno izbranimi vizualno učinkovitimi dokumenti. Čeprav je upravičena kritika, da ne pripravimo otvoritev in tiskanega kataloga, te razstave primerno opozarjajo javnost na bogastvo gradiva, ki ga hranimo arhivi.

Tatjana Šenk

